Nordland Bonde- og Småbrukarlag
Årsmelding 2018

PRISGARANTI
til LANDBRUKET på Helgeland
VI TÅLER SAMMENLIGNING MED ALLE
– GARANTERT konkurransedyktige priser!
PRISGARANTI på INNKJØPSPRIS (spotpris)
og på FASTPRIS ved framvisning
av tilbud fra andre leverandører.
Ta kontakt med oss for LANDBRUKSAVTALE:
Lars Andreas Østvik, telefon: 901 99 976
Følg oss på Facebook
www.facebook.com/helgelandkraft
Helgeland Kraft AS | www.helgelandkraft.no
Kundesenter: 75 10 00 33 | kundesenteret@helgelandkraft.no
HELGELAND
KRAFT
Strøm fra verdens vakreste kyst

Innhold

Hilsen fra leder.....4
Tillitsvalgte og ansatte.....6
Andre valgte og oppnevnte ombud.....7
Lagets virksomhet.....8
Regnskap 2018.....12
Aktiviteter og årsrapporter.....15
Psykisk helse - godt bondevett.....18
Glimt fra lokallagene.....20
Lokallag pr januar 2019.....24
Årsmøteprogram 2019.....26

Nordland Bonde- og Småbrukarlag
Gullesvågvn 10
8980 Vega

Telefon 932 44 599
E-post nordland@smabrukarlaget.no
Nettside www.smabrukarlaget.no/nordland
Facebook www.facebook.com/NordlandBS

Forsidebilder: Ingjerd Hagen, Hattfjelldal

Hilsen fra leder

«Det norske jordbruket skal produsere nok mat av god kvalitet under skiftende forhold, ved å utnytte våre egne ressurser på en bærekraftig måte. Dette målet har en enda sterkere begrunnelse enn den militære beredskapen, fordi det ikke bare blir aktualisert ved hendelser som truer fred og frihet, men også ved andre mulige endringer i det internasjonale matvaremarkedet, og ikke minst ved at klimaskiftet i økende grad påvirker matproduksjonen globalt, nasjonalt og lokalt. Andre viktige samfunnsmessige oppgaver, som å ta vare på jordbrukets kulturlandskap og miljøkvaliteter og fortsatt være grunnlaget for spredt bosetning og levende lokalsamfunn, vil innfris i den grad beredskapsmålet blir nådd.»

Sitatet er hentet fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag sin politiske plattform vedtatt på landsmøtet i november 2018. Å sette det lokale inn i en global sammenheng har alltid vært Bonde- og Småbrukarlagets styrke. Kampen for såfrø, rett til å eie produksjonsmidlene og politikk som gir bygder grunnlag for næringsvirksomhet og hindrer at folk flytter til byene har lenge vært tema internasjonalt. Er det nå tid for at vi ser disse utfordringene også i våre bygder og lokalsamfunn?

Markedet har gjennom Graminor overtatt ansvar for utvikling og produksjon av såfrø også i Norge. Hvor stor etterspørrer er vi som trenger stedegne sorter i vårt lokalområde? Er vi stor nok aktør i markedet, og til hvilken pris må vi kjøpe såfrø som kanskje ikke evner overvintringen? Melkebørsen med kjøp, leie og salg av melkekvoter, sammen med leie av jord løsriver produksjonen fra arealgrunnlaget. Er vi i ferd med å bli leilendinger i eget land? Infrastruktur som kollektivtransport, nettilgang, post og nedbygging av offentlige tjenester

utarmer bygdene og skaper liten bo-lyst. Er konsekvensene sentralisering og fraflytting av gårder og bygder?

Solidaritetsarbeid gjennom deltagelse i Via Campesina, den internasjonale småbrukerbevegelsen, har etter 17 år gitt resultat:
I desember vedtok FN «Peasants' Rights declaration», i en avstemming hvor den norske delegasjonen stemte blankt.
FN-erklæringen tar sikte på å bedre beskyttelsen av alle landsbygdsbefolkningers rettigheter, inkludert bønder, fiskere, nomader, landbruksarbeidere og urfolk. Erklæringen bidrar til å forbedre levekårene, samt styrke matsuverenitet, kampen mot klimaendringer og bevaring av biologisk mangfold. Endringen i FN-erklæringen utgjør også et viktig bidrag til det internasjonale samfunnets innsats for å fremme familiebruk og bondeeid landbruk.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har gjennom den vedtatte politisk plattform lagt grunnlaget for ei retning som peker framover både lokalt og globalt. Noen av tiltakene og formuleringene krever ytterligere utredninger og behandling hos lokallagene, men retningen er klar: Vi er bønder og småbrukere som tar vårt ansvar lokalt, basert på gammel og ny kunnskap, for å ivareta matproduksjon, biologisk mangfold og bygdesamfunn.
Vi vil opprettholde de lokale ressursene for framtida!

Astrid T. Olsen
fylkesleder

Er du oppdatert på det som skjer i fylkes- og lokallaget?

Det meste av informasjon går nå ut som e-post eller på telefon/sms.

Hvis du ikke har hørt fra lokal- eller fylkeslaget i det siste, kan det være at vi ikke har gyldig e-postadresse eller telefonnummer til deg.

Ta gjerne kontakt på nordland@smabrukarlaget.no
eller på telefon 932 44599, så ordner vi det!

Tillitsvalgte og ansatte

Fylkesleder
Astrid Tove Olsen
Beiarn/Skjerstad BS
astridtoveolsen@gmail.com
952 79 775

Nestleder og kasserer
Per-Anton Nesjan
Vega BS
per.anton.nesjan@signalbox.no
907 38 869

Styremedlem
Eirin Bjune
Beiarn/Skjerstad BS
e.bjune@online.no
900 90 373

Styremedlem
Ingjerd Hagen
Hattfjelldal BS
hagen.ingjerd@gmail.com
902 63 803 / 751 85 250

Styremedlem
Gerbrand Vink
Lofoten BS
gb_flink@hotmail.com
954 29 895

Fylkessekretær
Margrethe Figved
(fra 1. oktober)
nordland@smabrukarlaget.no
932 44 599

Varamedlemmer til styret:
1. Thor Holand, Steigen BS
2. Helena Theodorsen, Andøy BS
3. Per Arne Knædal, Saltdal BS
4. Birte Lykkegaard, Fauske/Sørfold BS
5. Arnt Ellingsen, Hamarøy/Tysfjord BS

Revisorer:
Fast: Trine Martinsen, Rana BS
Fast: Ørjan Johansen, Rana BS
Vara: Hans Artur Heggli, Rana BS
Vara: Anders Solum, Rana BS

Valgkomité:
Leder: Lars Morten Rødøy, Fauske/Sørfold BS
Medlem: Astrid Hagen, Harangsfjord BS
Medlem: Bjørn Mikal Knutsen, HamarøyTysfjordAndøy BS

Andre valgte/oppnevnte ombud

Rovviltutvalget i Nordland BS, leder	**Terje Nystabakk**
Partnerskap Landbruk	**Astrid T. Olsen** **Per-Anton Nesjan**
Landbruksforum Nordland	**Lars Morten Rødås** **Brynjar Dalen**
Nordland Landbruksselskap	**Ann Chr. Theodorsen**
Prosjekt Utmark	**Ann Chr. Theodorsen**
Inn På Tunet arbeidsgruppe	**Eirin Bjune**
Samarbeidsforum Gås	**Jan Theodorsen**
Kjøtt i Nordland	**Kaare Moan**
Nordlands grønne hjerte	**Marielle de Roos**
Jordvern Nordland	**Astrid T. Olsen**
Styringsgruppa i Nordnorsk Landbruksråd	**Astrid T. Olsen**
Ungdomsrepresentant på NBS-landsmøtet	**Sylvia Carlsen**
Valgnemnda i NBS	**Rakel Nystabakk**
Landsstyret i NBS	**Marielle de Roos**
Ordfører i NBS	**Per-Anton Nesjan**

Fiskå Mølle
51 74 33 00 |
www.fiska.no

Lagets virksomhet

Ved utgangen av 2018 hadde Nordland Bonde- og Småbrukarlag 364 medlemmer, en økning på drøyt 4% fra 2017.
De aller fleste medlemmene er fordelt på de 18 lokallagene rundt omkring i fylket, mens 12 er direktemedlemmer i fylkeslaget .

Fylkesstyret har hatt 10 styremøter i perioden.

Styret har prioritert å bruke ressurser på besøk i lokallagene. Lofoten BS, Vesterålen BS, Beiarn/Skjerstad BS og Hattfjelldal BS har alle hatt besøk av fylkesleder Astrid T. Olsen, mens Steigen BS har hatt besøk av fylkessekretær Kristin Green Johnsen.

Kristin sa opp stillingen sin som fylkessekretær på forsommeren. Margrethe Figved tiltrådte i 20% stilling fra oktober.

Astrid har deltatt i fylkesårsmøtet til Nordland Senterparti, Nordland SV og Nordland Bondelag. Hun hadde innlegg på Jordvernkonferansen i Bodø i november, og deltok også på åpningen av den nye melkefjøsen med tilhørende ysteri på Mosjøen videregående, avd. Marka i september.

På landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag var lokallagene Rana, Hamarøy/Tysfjord, Vesterålen, Vega, Fauske/Sørfold, Lofoten, Beiarn/Skjerstad, Hattfjelldal og Velfjord representert. Fylkeslaget stilte med fylkesleder, fylkessekretær og ungdomsutsendiing.

Nordnorsk Landbruksråd (NNLR)
Astrid T. Olsen har vært medlem i Arbeidsutvalget (AU) i NNLR på vegne av Nord-Norge, med fylkesleder i Troms, Birger Bull, som vararepresentant. Selve Landbruksrådet består av leder og fylkessekretær i faglagene i de 3 nordligste fylkene, sammen med tillitsvalgte fra Nortura, TINE og Felleskjøpet. Nytt av året er at samvirkeforetakenes tillitsvalgte har flertall i AU. Landbrukssamvirke finansierer Landbruksrådene, og kjøper sekretærtjenester fra Bondelaget.
Landbruksrådene har fungert ulikt, men struktur og arbeidsoppgaver «strammes» nå opp. I nord har vi hatt godt fokus på oppgaver som regionale fortrinn, regionale behov for nærhet til samvirketjenester, forskningsoppgaver og rekruttering. NNLR er ofte samarbeidspartner i rekrutterings- og fagsamlinger i nord, og bruker også sine tilskudd som egenandel for å søke finansiering fra andre parter for å gjennomføre tiltak.

Jordvern Nordland
Nordland BS deltar i styret i Jordvern Nordland. Vi har sammen med Fylkesmannen arrangert Jordvernkonferanse i Bodø i november. Det er gitt uttalelser for jordvernsaker i Hamarøy, Sortland og Bodø.
Vi tar gjerne mot innspill fra lokallag som opplever at matjord og dyrkbar jord blir foreslått bygd ned i sin kommune. Ny representant fra Nordland BS i Jordvern Nordland er Susanne Greff (Hamarøy).

Partnerskap Nordland
Leder og nestleder eller sekretær møter i partnerskapet sammen med Bondelaget, Fylkesmannen, Kommunenes Sentralforbund, Fylkeskommunen, Landbruksskolene, Norsk Landbruksrådgivning, samvirkeorganisasjoner og Innovasjon Norge. Dette er en viktig arena å delta på for å følge tett på utviklingstrekk i hele fylket, og diskutere nye tiltak som bør igangsettes.

Næringsutvikling i landbrukets kulturlandskap og utmarka som ressurs.
Nordland BS har fått finansiert et forprosjekt som skal vise om det er mulig å gjennomføre et hovedprosjekt som skal gi økt verdiskaping og skape flere arbeidsplasser i bygdene med bakgrunn i ressursene i kulturlandskap og utmark. Hovedmålgruppe er kvinner, ungdom og flyktninger, men menn er ikke utelatt fra deltagelse. Prosjektet skal føre

til bevissthet om lokale ressurser og gjennom nettverk gi ideer til hvordan de kan utnyttes. For gjennomføring av ideer vil det vanlige hjelpemiddelapparatet være tilgjengelig.
To til fire lokallag i Nordland BS, med sine medlemmer og bygder, er tenkt som aktører i hovedprosjektet. Vi vil også «speile» oss og dele likeverdige kunnskaper i et europeisk bygdesamfunn. En videregående skole i Lipljan i Kosovo er foreløpig samarbeidspartner, og følges opp med kontakt med ambassade/ UD. Nordland 4H er samarbeidspartner, og forprosjektet er finansiert av Fylkesmannen i Nordland. Forprosjektet skal avsluttes med rapport og anbefaling våren 2019.

Plast i landbruket
Våren 2018 tok Nordland Bonde- og Småbrukarlag kontakt med Bondelaget for å få et felles initiativ til innsamling av plast i landbruket. En strandet hval full av plast har gitt oppmerksomhet til samfunnets forbruk og vår forsøpling med plast. Her må landbruket ta sitt ansvar på gårdsnivå og i bygdene. Rundballeplast fastfrosset i bakken er plutselig synlig på gjerder og i busker. Det svekker landbrukets omdømme. Plastryddeaksjon kan bli et fellesprosjekt som alle i bygda deltar i, og lokallagene er herved utfordret.

HORN'S
Slakteri AS

Telefon: 76 05 54 00
Faks: 76 05 54 10
www.horns.no
post@horns.no

Administrasjon:
Innmelding slakt: Arild Horn
Regnskap/avregning: Per Magne/Berit
Personal/kvalitet: Gøran Ellingsen

Dyrebiler:
Arthur Hansen: 959 94787
Anders Øvrevoll: 478 51815
Raymond Johansen: 907 70 757

Vi er der når du trenger oss
Et ønsket alternativ
KLF
KJØTT- OG FJØRFEBRANSJENS LANDSFORBUND

Yara International ASA

Yaras misjon er både enkel og svært ambisiøs: Sørge for mat til verdens befolkning og verne om jordkloden på en ansvarlig måte.

Løsningene for plantenæring og tilbudene våre innen presisjonslandbruk gjør det mulig for bønder å øke avlingene og forbedre produktkvaliteten samtidig som de reduserer miljøbelastningen.

Miljø- og industriløsningene våre forbedrer luftkvaliteten og reduserer utslipp. Vi har en global tilstedeværelse med mer enn 16 000 ansatte og virksomhet i over 60 land.

Yara Norge

selger mineralgjødsel som er spesielt tilpasset norsk jordsmonn, klima og vekster. I tillegg leverer vi industrielle produkter og løsninger.

For mer informasjon, se vår hjemmeside www.yara.no

YARA

Knowledge grows

005 Per-Anton Nesjan Nordland Bonde- og Småbrukarlag
NO 937 904 029

Periode: Jan - Des 2018
Avdeling: 00-99
Prosjekt: 0-99999
Kontonr: 3000-8999

Resultat avd. 70 Forening

Konto		Regnskap i år	Regnskap i fjor
	DRIFTSINNTEKTER		
3281	Kundeutbytte	304,00	0,00
	Salgsinntekter varer/tjenester	***304,00***	***0,00***
3401	Fylkessekretærtilskudd	30 000,00	30 000,00
3402	Tilskudd fra Gjensidige	16 361,00	16 753,00
3403	Tilskudd studietur	0,00	25 500,00
3404	Tilskudd fra Norsk BS	37 000,00	21 000,00
3405	Tilskudd forprosj.Newton-rom	0,00	175 000,00
3406	Tilskudd lokalmatkonferansen	0,00	75 200,00
3410	Annonser årsmelding	20 540,00	23 340,00
3420	Fylkeskontingent	109 961,81	122 677,57
	Offentlig tilskudd	***213 862,81***	***489 470,57***
	Sum driftsinntekter	**214 166,81**	**489 470,57**
	DRIFTSKOSTNADER		
5000	Lønn til ansatte	91 554,00	106 326,00
5180	Feriepenger beregnet	10 986,00	12 759,12
5182	Arb.giv.avg.påløpne feriepenger	561,00	650,76
	Lønninger, ferielønn og honorarer	***103 101,00***	***119 735,88***
5400	Arbeidsgiveravgift	4 668,00	5 422,67
	Arb.giveravgift, pensjonskostn etc.	***4 668,00***	***5 422,67***
5891	Refusjon avløserutgifter	0,00	15 000,00
	Andre personalkostnader	***0,00***	***15 000,00***
6301	Kontorhold	1 250,00	0,00
6560	Rekvisita	1 138,50	0,00
6705	Honorar regnskap	0,00	5 000,00
6800	Kontorrekvisita	2 408,02	0,00
6801	Prosjekt Matnyttig	0,00	7 742,60
6802	Forprosjekt Newton-rom	0,00	175 000,00
6803	Landbruket - Nordlands grønne hjerte	5 000,00	5 000,00
6804	Forprosjekt næringsutvikling	13 069,00	0,00
6821	Trykking årsmelding	19 075,00	19 796,00
6823	Materiell	1 641,25	3 702,00
6841	Telefonmøter	0,00	360,24
6861	Fylkesårsmøte	32 456,00	32 362,70
6862	Styremøter	11 130,67	0,00
6863	Samarbeidsforum for gås	4 788,00	2 623,00
6864	Andre møter	32 470,40	19 275,44
6865	Valgmøte rovvilt	0,00	20 000,00
6866	Landsmøte	5 463,02	6 353,00
6867	Inspirasjonskurs	34 275,00	0,00
6868	Møter i lokallag	4 398,00	0,00
6940	Porto	5 599,00	170,00
7411	Kontingent æresmedlemskap	0,00	965,00
7412	Kontingent organisasjoner	200,00	200,00

005 Per-Anton Nesjan Nordland Bonde- og Småbrukarlag
NO 937 904 029

Periode: Jan - Des 2018
Avdeling: 00-99
Prosjekt: 0-99999
Kontonr: 3000-8999

Resultat avd. 70 Forening

Konto		Regnskap i år	Regnskap i fjor
7430	Gave, ikke fradragsberettiget	0,00	250,00
7431	Tilskudd til andre	0,00	6 000,00
7432	Tilskudd lokalmatkonferansen	0,00	75 200,00
7500	Forsikringspremie	0,00	2 138,00
7770	Bank- og kortgebyrer	254,00	258,00
	Andre innkjøps-,tilvirkn. kostn. etc	***174 615,86***	***382 395,98***
	Sum driftskostnader	**282 384,86**	**522 554,53**
	Driftsresultat	**-68 218,05**	**-33 083,96**
8050	Annen renteinntekt	50,00	99,00
	Finansinntekter	***50,00***	***99,00***
8285	Inntektsføring fra positiv G/T- konto	32 984,96	0,00
	Andre kapitalinntekter	***32 984,96***	***0,00***
	Avdelingsresultat	**-35 183,09**	**-32 984,96**
8970	Privat uttak/innskudd	1 074,33	0,00
	Avslutningskonti	**1 074,33**	**0,00**

005 Per-Anton Nesjan Nordland Bonde- og Småbrukarlag
NO 937 904 029

Periode: Pr. 31.12.2018
Avdeling: 00-99
Prosjekt: 0-99999
Kontonr: 1000-2999

Balanse avd. 70 Forening

Konto		31.12.2018	31.12.2017
	EIENDELER		
1501	Kundefordringer	10 308,00	10 308,00
1920	Bankinnskudd	65 728,47	102 440,32
1921	NBS, studiekassen 4535.10.00523	20 786,00	32 561,20
1950	Bankinnskudd for skattetrekk	2,00	3 288,00
	Sum eiendeler	**96 824,47**	**148 597,52**
	GJELD OG EGENKAPITAL		
2050	Annen egenkapital	-97 892,13	-163 862,05
2400	Leverandørgjeld	2 892,00	0,00
2600	Forskuddstrekk	-16 642,00	-4 146,00
2690	Andre trekk	1 582,00	0,00
2770	Skyldig arbeidsgiveravgift	-326,00	-164,67
2780	Påløpt arbeidsgiveravgift	-1 101,76	-650,76
2940	Skyldig feriepenger	-21 594,00	-12 759,00
	Sum gjeld og egenkapital	**-133 081,89**	**-181 582,48**
	Diff. eiendeler/gjeld og EK	**-36 257,42**	**-32 984,96**

Balanse

Mosjøen videregående skole studiested Marka

Du kan kombinere interesse for hest, friluftsliv, skogbruk, jakt eller landbruk med treårig videregående utdanning.

Du kan ta ei fagutdanning innen naturbruk, eller studiekompetanse for å gå videre på høgskole og universitet.

Etterpå kan du gjøre nesten hva du vil. Vi gir tilbud om fordyping i matte, kjemi og biologi for de som ønsker det.

Lær noe du har bruk for, og du får venner for livet!

www.mosjoen.nfk.no

NATURBRUK GIR DEG:

- Kunnskap om sunn forvaltning a våre ressurser
- Arbeide med planter, dyr og fisk
- Praktisk læringsaren
- Grunnlag f r videre studier

Nordland FYLKESKOMMUNE
Sortland videregående skole

Tlf.: 450 66 569
sortland.vgs.no/vare-tilbud/naturbruk/
facebook.com/kleivanaturbruk
nilskj@vgs.nfk.no

Kleiva

Aktiviteter og årsrapporter

Nordlands grønne hjerte

Av Marielle de Roos

Rekrutteringsprosjektet Nordlands grønne hjerte har i 2018 hatt gode resultater og et stort aktivitetsnivå. Vi har hatt litt avvik i antall gjennomførte ungdomsskolebesøk og antall introduksjonskurs, det ble gjennomført 5 av 6. Planlegging og gjennomføring av disse aktivitetene er mer tidkrevende enn forventet.
Likevel synes jeg at det er gjort et bra arbeid, antall elever som søker og som har startet på naturbruksskolene er sterk økende i Nordland. Det har blitt produsert fine videoer og annet materiell som er brukt på sosiale medier. Å velge naturbruk er kult!

I styringsgruppen er naturbruksskolene i Nordland, faglagene og samvirke representert. Jeg deltar for Nordland Bonde -og Småbrukarlag i styringsgruppen. Prosjektet har gjennomført 3 ungdomsskole-rådgiversamlinger i 2018, med 15 deltakere. Prosjektleder, Signe Pedersen, har gjennomført 13 skolebesøk, Marka 25 og Kleiva naturbruksskole 16. I tillegg har skolene hatt hospiteringselever, totalt 196, hvorav 171 hos Marka.

Det er gjennomført 5 introduksjonskurs, med totalt 36 deltakere. Til 2019 skal ungdomsskolerådgivere, introduksjonskurs i fjøsstell og jobb i landbruket prioriteres. Spesielt implementering av aktiviteter ut i distriktene med introduksjonskurs i fjøsstell skal vektlegges.
I Nordland BS trenger vi hjelp av lokallag og lokale medlemmer for å gjennomføre disse kursene.
Noen introduksjonskurs har blitt gjennomført i samarbeid med ungdomsskoler, som valgfag eller utplasseringsuke. De som har kjørt kurset som kveldskurs over 5 uker fikk best resultat.

Det har vært to arrangement med Speed-dating på Kleiva og Marka. Tema var avløserjobb. Ingjerd Hagen representerte Nordland BS med

stand og på speed-dating på Marka vgs. Arrangementet føres videre i 2019 med nytt navn "Jobb i Landbruket", også her trenger vi bønder fra Nordland BS som vil delta.
Prosjektleder har informert om interesse for kurset fra Andøy, Grane og Sømna. Våren 2019 skal det også kjøres et kurs som arbeidslivsfag i Korgen med 17 elever.

Rovviltutvalget

Av Terje Nystabakk

Rovviltutvalget i Nordland Bonde- og Småbrukarlag har i 2018 bestått av Yngve Ellingsen, Tysfjord; Olav Elsvatn, Hattfjelldal; Per Arne Knedal og Ann Guro Hansen, Saltdal; og Terje Nystabakk, Sørfold.

Utvalget har ikke hatt møter i perioden, bare nødvendige rådslagninger pr. telefon. Vi har ikke deltatt i eksterne møter eller arrangement. Utvalget beklager at vi ikke har hatt kapasitet til å delta på møter i Rovviltnemda, der vi har møte- og talerett.

2018 var forholdsvis rolig på rovviltfronten. Tapene av sau og lam gikk noe opp fra 2017, som var de laveste siden 1995. Antall dyr på utmarksbeite er stabilt mellom 210 og 220.000, men antall bruk med sau går ned. Reduserte tapstall er nok ikke bare resultat av lavere bestander av rovvilt, men i like stor grad skjerpet påpasselighet fra beitebrukernes side, og tidligere nedsanking enn før.

Sjøl om tapene til rovvilt i fylket er redusert, er det noen områder som stadig ligger høyt på statistikken. Av kommunene har Hattfjelldal, Grane og Saltdal de største tapstallene, men også i andre kommuner har enkelte beiteområder tap på over 15%. En tilleggsbelastning for de som har de høyeste tapene er at mange får avkorta erstatning, med diverse begrunnelser. Meldingen fra disse er at klage ikke fører fram, og at forvaltningen praktiserer regelverket etter forgodtbefinnende.

15% av saubrukene i Nordland søkte om erstatning i 2018, mot opptil 25% enkelte tidligere år.

Felleskjøpet

Foto: Glen Blackburn

Oppetid

Som bondens partner er Felleskjøpet opptatt av å legge forholdene godt til rette for at dyra, avlingene og økonomien din får best mulige forutsetninger til å vokse. Derfor gir vi deg og maskinparken din best mulig – og mest mulig – oppetid. Hele året. Døgnet rundt.

Her er noen av servicetilbudene som vil bidra til en enklere og mer lønnsom hverdag:

- Deletelefonen
- Landsdekkende servicetelefon 24/7
- Glimrende service- og garantiavtaler
- JDLink, trådløs mekanikerhjelp
- Hovedlager i Norge med 30.000 artikler
- Levering over natta til de fleste av våre avdelinger
- Stor tetthet av verksteder, flest i landet
  – 44 verkstede , 250 mekanikere, 110 servicebiler

Psykisk helse - godt bondevett

Bondeyrket gir oss mange muligheter, men til tider også mange utfordringer. Som ansvarlig for egen gårdsdrift vurderer bonden hele tiden hvor innsatsen skal settes inn for å sikre produksjonen.

Som bønder vet vi av egen erfaring at for å høste en god avling i fremtiden, må man prioritere og legge til rette for et godt vekstgrunnlag. Det er ikke like stor bevissthet om at det av og til også er viktig å stoppe opp – og gjøre vurderinger og prioriteringer omkring hvordan vi kan styrke og sikre trivsel i hverdagen.

Tidspress og stramme marginer gjør at det ofte oppleves som vanskelig å ta seg tid til dette. Nettopp derfor er det ekstra viktig å tenke gjennom hva det er som utfordrer i hverdagen, og hva som kan bidra til å gjøre en forskjell for å håndtere belastningene.

Halvparten av befolkningen vil i løpet av livet gå gjennom perioder der den psykiske helsa utfordres.

Landbruket skiller seg ikke fra resten av samfunnet her, men gjennom Godt Bondevett vil faglagene og flere samarbeidspartnere øke bevisstheten og kunnskapen i næringa vår om temaet.

Som bønder kan vi av og til bli for flinke til å skulle klare alt selv, men ingen mestrer alt til enhver tid.

«Livet er ingen rett linje», sier generalsekretær Tove Gundersen i Rådet for psykisk helse. Både i samfunnet generelt og i landbruket kan vi bli flinkere til å erkjenne dette.

«Når man setter ord på det, så er det til hjelp», forteller bonde Oddvar Pedersli, en annen av bidragsyterne i prosjektet.

Som bønder har vi et nettverk rundt oss av organisasjoner, rådgivere og kollegaer.
«Min erfaring er at alle står klar og ønsker å hjelpe, men man får ikke gjort noe når man ikke vet», oppsummerer HMS-rådgiveren i Norsk Landbruksrådgivning, Halle Arnes.

På nettsiden www.godtbondevett.no finner du oversikt over hvem du kan kontakte hvis du har spørsmål om psykisk helse.

Der finner du også forskjellige intervjuer:
Fra bonden med egne erfaringer med psykisk sykdom, til fagpersoner fra Rådet for psykisk helse og Mattilsynet, og bønder som gir sitt perspektiv på hva som kan gjøre en forskjell i hverdagen.

Det handler om å gjøre en forskjell for seg selv og for andre – og å dele det gode bondevettet med hverandre!

Når drakk du sist kaffe med naboen?

(Illustrasjonsfoto: Ingjerd Hagen)

Glimt fra lokallagene

Landbruksstand på Hattfjelldalsdagan

Tekst: Ingjerd Hagen. Foto: Astrid Helen Brennbakk

Produsentlaget, Bondelaget og Bonde- og Småbrukarlaget hadde felles stand på «Hattfjelldalsdagan». Vi samarbeidet om gjerde/innhegning og rigging. Mens produsentlaget feira Norges beste melkekvalitet med gratis kake og bålkaffe, og det ble servert smaksprøver av Tine-produkter, stilte småbrukarlaget med diverse dyr!

Hest, kalver, killinger og lam var veldig populært hos ungene. De fikk kose og klappe og sitte på hesteryggen. Vi hadde satt opp litt plakater/ reklame og delte ut litt «effekter». Mange små og store besøkte standen i løpet av dagen.

Arrangementet var vellykket! «Det enkle er ofte det beste!» Uten for mye planlegging og styr fikk vi vist frem landbruket på en fin måte, folk kosa seg i rolige omgivelser og kunne slå av en prat, få med seg litt «reklame».

Besøk i Hattfjelldal Bonde- og Småbrukarlag

Tekst og foto: Ingjerd Hagen

Onsdag 5.september fikk vi besøk av fylkesleder Astrid, i forbindelse med at hun skulle til Marka for å delta under åpninga av nyfjøset ved landbruksskolen i Vefsn 6.sept. Astrid er ei sprek dame, så hun reiste på natta med toget, var oppe tidlig til frokost, og var med på «program» hele dagen:

Vi fikk komme inn og prate med elever og lærere ved landbruksskolen (VG1 naturbruk) i Hattfjelldal. Fikk høre om det allsidige og varierte tilbudet, hvordan opplegget fungerte. Linja/ klassen har vært «nedleggingstruet» flere ganger. Siste året hadde de fått midler til nye lokaler i Hattfjelldal sentrum, utstyr og annet, og tok det som et positivt signal om et fortsatt opprettholdelse av linja!!

Det ble en visitt på landbrukskontoret og hos daglig leder for næringsutviklings-selskapet Hattfjelldal Vekst, Astrid informerte om og «sonderte terrenget» ifht prosjektet hun jobber med, hvor målsettinga er å utvikle arbeidsplasser i tilknytning til kulturlandskap og landbruk, rettet mot kvinner og personer med innvandrerbakgrunn.

Etter en kaffekopp ved Fjellfolkets hus, var det tid for å se på høystakken i sentrum, som har

vært et prosjekt av småbrukerlagets i mange år. Dugnad med hesjing, høykjøring og «stakking». Sentrumsslåtten foregår på arealer ved omsorgsboligene i Hattfjelldal, til skue for eldre og andre av bygdas nysgjerrige, og hindrer gjengroing av området! (Salg av høy og tilskudd for å drive arealet er også av lokallagets viktigste inntekter!)
Etter høystakkskue og historie rundt den, ble det omvisning og servering på et melkebruk med div «mangsysleri», bla sau og potet. Siste « innslag» var besøk på et fellesbeite.

Etter kveldsmelkinga hadde vi medlemsmøte, hvor vi også inviterte medlemmer fra Grane. 13 personer deltok, deriblant to bondelagsmedlemmer, og ei « bondespire» på 10 år! 😊 Det ble kaffe, vafler, informasjon fra fylkesleder, og mange gode diskusjoner. Kommende «ny politisk plattform», samvirke, markedsregulering, rovdyrproblematikk, utfordringer med overproduksjon og matvarekjedenes makt var blant temaene vi diskuterte.

Vi takker så mye for at Astrid la inn et besøk hos oss på turen sin; til glede og inspirasjon for oss alle! Faglig og sosialt påfyll!

10 gode grunner til å være TINE-medlem

1. Et samvirke som jobber for at du som eier får best mulig resultat av din melkeproduksjon.
2. Sikre deg tilgang til markedet og kraft videre i verdikjeden fra bås til bord.
3. TINE-samvirket sikrer deg høyest mulig råvarepris.
4. Ta del i verdiskapningen når råvaren foredles.
5. Tilgang til profesjonell rådgiving tilpasset dine behov og mål.
6. Delta aktivt i produsentlagets faglige og sosiale aktiviteter.
7. Bidra i god eierstyring av en stor virksomhet.
8. 20 øre per liter de første 12 mnd. og rabatt på rådgiving.
9. Nyttige styringsverktøy for din melkeproduksjon.
10. Ta del i TINEs eget nettverk for unge bønder.

TINE Medlemssenter 51 37 15 00
medlem.tine.no

Lokallag i Nordland (oppdatert januar 2019)

Andøy	Ann-Christine Theodorsen Dverberg Prestegård 8485 Dverberg	971 80 969 actheodorsen (a) msn.com
Vesterålen	Kyrre Carlsen Reinhaugveien 6 8415 Sortland	476 02 970 carlsenkyrre (a) gmail.com
Lofoten	Odd Nicolaysen Vikingveien 592 8360 Bøstad	905 85 475 od-nicol (a) online.no
Hamarøy / Tysfjord	Susanne Greff Hamarøyvn 3106 8260 Innhavet	488 85 410 hamaroy.tysfjord.smaabrukarlag@gmail.com
Steigen	Thor Holand Engeløyvn 439 8289 Engeløya	996 35 300 t (a) t-h.no
Fauske / Sørfold	Lars Morten Rødaas Rødås 8200 Fauske	958 26 159 lamro (a) online.no
Saltdal	Ann Guro Hansen Nestby 8250 Rognan	917 83 644 annguro (a) signalbox.no
Beiarn, Skjerstad og Bodø	Bjarne Johansen Øvre Breivik 64 8103 Breivik i Salten	456 13 857 bjarnebekkan (a) gmail.com
Gildeskål / Meløy	Kenneth Norum Døsavn 7 8140 Inndyr	990 00 930 salingxo (a) gmail.com
Rana	Ørjan Johansen Øverdalsvn 212 8617 Dalsgrenda	904 02 364 dalsgrendgrisen (a) gmail.com

Leirfjord	Sigvald Meisfjord Fagervikveien 10 8890 Leirfjord	954 02 420 sigvald (a) meisfjord.com
Hemnes	Christin G. Halvorsen Svalengsvn 51 8642 Finneidfjord	451 41 169 christin_g_h (a) yahoo.no
Hattfjelldal	Eivind Hoff Laneset 8690 Hattfjelldal	917 69 612 ebruno (a) online.no
Grane	Kitty Lise Vassdal Majavatn 8680 Trofors	480 56 468 kittyvassdal (a) live.no
Vega	Oddvar Nikolaisen Risbakkvn 143 8980 Vega	951 29 449 per.anton.nesjan (a) signalbox.no
Velfjord	Thomas Halsli Lauvstrand 8960 Velfjord	934 33 142 thomas.halsli (a) gmail.com
Harangsfjord	Astrid Hagen Båtnesveien 374 7981 Harangsfjord	483 07 006 astrhage (a) online.no

Kontaktinformasjon oppdateres etterhvert som lokallagsårsmøter avholdes.
Se www.smabrukarlaget.no/nordland

Årsmøteprogram 2019

Fredag 15. februar

118.00 Rovviltsituasjonen i Nordland
19.00 Fylkeslagets næringsprosjekt
20.00 Middag

Lørdag 16. februar

09.00 Konstituering
Organisasjonsarbeid: Om NBS, etablering og drift av lokallag
13.00 Lunsj
14.00 Politisk plattform: Klima og miljø
Klimaforhandlinger, dyrking av myr, klimaregnskap på gårdsnivå
Debatt
16.00 Kaffepause
17.00 HMS/Psykisk helse:
Bondens møte med Mattilsynet
Møteplasser
17.30 Presentasjon av innkomne saker
19.00 Møteslutt
20.00 Festmiddag

Søndag 17. februar

09.00 Årsmøtesaker
13.00 Lunsj
14.00 Vel hjem!

Ring oss på **915 03100,** så hjelper vi deg

Har du benyttet deg av medlemsfordelene dine?

Som medlem av Norsk Bonde- og Småbrukarlag kan du få store fordeler hos oss:

- gode vilkår i Gjensidige Bank
- god pris på ulykkesforsikring
- 20 prosent rabatt på private forsikringer
- Inntil 23 prosent rabatt på driftsforsikringer, og topprabatt på 37 prosent ved god risikoscore
- ekstra rabatt på bilforsikring for ungdom

Kontakt oss på telefon 915 03100
eller les mer på gjensidige.no/landbruk

Gjensidige

KLIMANØYTRAL DISTRIBUSJON
Levert av Posten

NORGE P. P.
posten

Avsender:

Nordland Bonde- og Småbrukarlag
Gullesvågvn 10
8980 Vega

Mye er likt, men ikke alt

Nortura
- fra råvarer til merkevarer

Foto: Rune Bendiksen / Studio B13

Målsettingen hos oss og våre konkurrenter er den samme. Best mulig økonomi til eierne.
I Nortura er det bonden som er eier.